

SKUPNA SPOROČILA, UGOTOVITVE IN ZAKLJUČKI 26. NACIONALNEGA OTROŠKEGA PARLAMENTA NA TEMO PASTI MLADOSTNIŠTVA

11. aprila 2016 smo se mladi parlamentarci in parlamentarke iz vse Slovenije zbrali v Državnem zboru RS na 26. nacionalnem otroškem parlamentu (NOP). Osrednja tema naših razprav je bila PASTI MLADOSTNIŠTVA, ki so jo izbrali naši predhodniki na 25. NOP. O temi smo razpravljali od začetka šolskega leta na šolskih parlamentih, nadaljevali na mestnih, občinskih in regijskih parlamentih. Na nacionalnem parlamentu smo naša mnenja in ugotovitve združili in podali skupna sporočila, ki jih navajamo v nadaljevanju.

26. nacionalno zasedanje otroškega parlamenta je otvoril Ciril Cerovšek iz Novega mesta, predsednik 25. NOP. Uvodoma so nas pozdravili: dr. Milan Brglez, predsednik Državnega zbora RS, Darja Groznik, predsednica Zveze prijateljev mladine Slovenije in Borut Pahor, predsednik Republike Slovenije. Na plenarnem delu zasedanja so se nam pridružili tudi: predsednik vlade dr. Miro Cerar, nekateri poslanci, ministri, varuhinja človekovih pravic in drugi pomembni gostje.

Na predlog udeležencev pripravljalnega sestanka, ki je potekal 24. marca 2016, smo izvolili Kajo Petrovič s Ptuja za predsednico 26. NOP ter 3 člane delovnega predsedstva: Arlino Letonja z notranjske regije, Anjo Furdi s celjske regije in Gaja Muršeca iz savinjske regije. Ciril Cerovšek je ostal kot pomoč novoizvoljenemu predsedstvu.

V prvem delu zasedanja smo znotraj naslovne teme razpravljali v štirih delovnih skupinah, ki smo jih izbrali na pripravljalnem sestanku. Osnova pa so bili predlogi, izoblikovani na regijskih parlamentih. Naslovi delovnih skupin so bili naslednji:

- Pasti interneta in socialnih omrežij
- Ko pride do stiske, kam po pomoč?
- Nasilje in medvrstniško nasilje
- Samopodoba in mladostnik

V nadaljevanju predstavljamo naše ugotovitve in zaključke.

PASTI INTERNETA IN SOCIALNIH OMREŽIJ

V prvi skupini smo se pogovarjali o pasteh interneta, socialnih omrežij in o zasvojenosti, ki je povezana z obema. Spraševali smo se, kaj je zasvojenost, kako jo pravočasno prepoznati in kako pomagati zasvojenim. Ugotovili smo, da o zasvojenosti govorimo, ko se oseba preveč vživi v virtualni svet, ko pred računalnikom izgubi občutek za čas, ko prave ljudi zamenja za virtualne prijatelje.

Z zasvojenostjo se lahko ukvarjamo na tri različne načine:

- lahko jo zanemarjamo in jo obravnavamo kot eno od naših »mladostniških muh«;
- lahko se z njo ukvarjamo, a če ne dosežemo napredka, obupamo;
- lahko pa se nanjo odzovemo in poskušamo osebi pomagati s pogovorom ali jo napotimo na odraslo osebo.

Internet in socialna omrežja so sodobne pasti mladostništva. Zelo hitro se razvijajo in temu razvoju včasih težko sledimo. Slabe strani interneta so izraz slabe strani družbe. Vendar pa so hkrati tudi vir najrazličnejših podatkov in prostor za povezovanje ljudi.

Internet in socialna omrežja sama po sebi niso nevarna, nevarna so, ker jih mladi ne znamo pravilno in odgovorno uporabljati.

Kaj pa lahko naredimo, da smo varnejši na internetu? Pomembno je osveščanje mladih o posledicah neodgovornega obnašanja na internetu. Mlade bi bilo treba naučiti odgovornega in varnega ravnanja na internetu ter na socialnih omrežjih.

KO PRIDE DO STISKE, KAM PO POMOČ?

V drugi skupini smo ugotavljali, da se skozi življenje, še posebej v naših mladih letih, srečujemo s številnimi problemi. Kadar se odločamo za izbiro pomoči v stiskah, smo pogosto precej zmedeni in ne vemo, kam bi se obrnili. Še posebej se to kaže pri zlorabah na spletu.

Ugotovili smo:

- da se najraje zatekamo k prijateljem in staršem (pogosteje k mami kot očetu), k sestram, bratom, nekateri celo k duhovnikom.
Starši niso večji uporabe sodobne tehnologije, zato nam ne znajo vedno pomagati, ko smo v stiski zaradi dogajanja na spletu;
- nekateri se zatečejo v katero od varnih točk ali k svojim sorodnikom;
- v osnovni šoli se v največji meri zaupamo razrednikom in svetovalnim delavkam, vendar imamo velikokrat občutek, da jim ne moremo povsem zaupati (bojazen, da razkrijejo zaupane probleme). Občutek imamo, da razmišljajo najprej o kazni in ne o pomoči. Občutek nezaupanja se razvije tudi zaradi polarizacije, ki jo ustvarjajo pedagogi med mladimi (izbiranje »ljubljenčkov« in jemanje določenih učencev »na piko«).

Kot možne rešitve smo izpostavili:

- vrstniško mediacijo
To je proces, v katerem učenca, ki sta usposobljena za reševanje problemov, pomagata drugim učencem; vodita pogovor in najdeta rešitve za spor. Mediacija je tajna, nihče ne izve. Še posebej zato se nam je zdela dobra ideja in bi jo morali uvesti na vsaki šoli.
- anonimno skrinjico
Učenci bi se lahko anonimno zaupali osebju šole in sporočili, kaj jih moti in kaj so jim morda storili narobe.
- klicne centre in spletne strani, kamor mladi lahko anonimno pokličemo ali pišemo, npr. TOM telefon
Zdi se nam, da nismo dovolj dobro seznanjeni z njimi in bi jih bilo potrebno bolj oglaševati. Ozaveščanje in informiranje se mora začeti že ob začetku šole (starosti primerno) in se ponavljati skozi celotno obdobje šolanja. Želimo si tudi zanimivih in konkretnih predavanj tako za nas kot za starše (da bi jih izvedel kdo, ki je sam doživel problem). Še vedno je zelo zakoreninjeno prepričanje »to se meni ne more zgoditi«.
- uvedbo mladinskih zaupnikov
Nekateri učitelji, ki bi morali delovati po posebnemu kodeksu, ki bi jim določal, postopke ravnanja in kako se morajo vesti do učencev. Učenci bi na koncu leta glasovali, koga želijo za svojega zaupnika. Nato bi naslednja generacija učencev prejela seznam zaupnikov, h katerim bi se lahko zatekli v primeru težav.

NASILJE IN MEDVRSTNIŠKO NASILJE

V tretji skupini smo se pogovarjali o več vrstah nasilja. Ugotovili smo, da je verbalnega nasilja več kot ostalega nasilja in da bi se ga morali naučiti prepoznavati. Govorili smo tudi o fizičnem nasilju, predvsem med sovrstniki. Sovrstniki se ne znamo poslušati med seboj niti se pogovarjati in to privede do nasilja in slabe samopodobe. Morali bi se začeti pogovarjati med sabo v živo, ne samo preko socialnih omrežij.

Zakaj nekdo izvaja nasilje? Velikokrat zato, ker išče potrditev. Oseba ima nizko samopodobo in si na ta način samopodobo gradi. To velja tudi za družbena omrežja. Več kot imaš »lajkov«, več veljaš. Nasilje začne izvajati nekdo, ki ima vpliv na ostale. Nekdo, ki je ostalim vzor. Ostali ga le oponašajo, ne vedo pa, zakaj izvaja nasilje. Pogosto se zgodi, da imamo napačen vzor. Problem vidimo v tem, da nekateri mladostniki še niso zreli in ne znajo razmišljati s svojo glavo.

Kako bomo nasilje prenesli, je odvisno od naše osebnosti in od drugih dejavnikov. Ob tem smo omenili, da moramo probleme poskusiti rešiti najprej sami. To je pomembno tudi za graditev naše osebnosti. Ko pa pride do težav, ki presega naše zmožnosti, poiščemo pomoč.

Nasilja je največ v drugi triadi (od četrtega do šestega razreda). Zelo razširjeno je spletno nasilje. Internet nam omogoča anonimnost in hkrati daje krinko, pod katero lahko nekdo izvaja nasilje. Kot pomembno smo izpostavili tudi čas izvajanja nasilja: ali se nasilje dogaja v otroštvu ali po tem, ko smo že odrasli.

Navajamo nekaj rešitev:

- uvedba posebnih učnih ur
Učili bi se, kako odreagirati v primeru nasilja, kako pomagati žrtvi nasilja in kako (če sploh) kaznovati povzročitelja nasilja.
- mediacija
Reševanje težav v šoli.
- boljše opazovanje okolice za hitrejšo in lažje prepoznavanje nasilja.
- ozaveščanje učiteljev o nasilju, saj učitelji ne morejo prepoznati vsakega nasilja, ki se dogaja v razredu ali šoli.

SAMOPODOBA IN MLADOSTNIK

V zadnji skupini smo se pogovarjali o samopodobi. Za otroke in mladostnike je zelo pomembna, nanjo v največji meri vplivajo vrstniki in mediji, učitelji in starši. Na graditvi samopodobe je treba delati že od zgodnjih otroških let naprej in ne šele od šolskih let naprej.

Poudarili smo vlogo družine in izrazili zaskrbljenost, ker veliko staršev prihaja domov zelo pozno in so zelo utrujeni ter nimajo več energije in volje, da bi se pogovarjali z otroki ter da bi si zanje vzeli čas. Zelo pomembna je tudi komunikacija, ki jo mnogokrat pogrešamo v tem hitrem tempu življenja.

Opažamo, da nekateri mladostniki postajajo zelo obremenjeni s telesno težo. Veliko mladih zaradi nizke samopodobe začne hoditi v fitnes in si na ta način gradijo svojo samopodobo. Nekateri začnejo posegati po trgovskih policah z bio izdelki in tako imenovanimi super živili. S tem ni nič narobe, saj vemo, da se današnji mladi zavzemajo

za svoje dobro počutje. Vendar pa vemo, kakšen je lahko rezultat, če se vadba oz. prehranjevanje stopnjujeta do stopnje, kjer postaneta nekontrolirana in se razvijejo različne bolezni.

Zunanji videz je zelo pomemben za to, ali te določena družba sprejme medse ali ne. Omenili smo uvedbo uniform, ki bi lahko omilile razlike v oblačenju. Vendar pa si glede uvedbe uniform nismo bili enotni: vsak ima svoj stil oblačenja in s tem na nek način izraža, kdo je.

Glede drugačnosti smo ugotavljali, da lahko bogati in hkrati tudi boli. Pomembno se nam zdi

razvijanje in spodbujanje strpnosti, spoznavanje drugačnosti skozi komunikacijo. Nekaj, kar lahko naredimo sami, je spoštljivost do drugih. Prav je, da se zavedamo, da imamo vsi slabe lastnosti in da imamo vsi dobre lastnosti in da ne bi žalili drugih.

Mogoče delujemo samozavestni, vendar mislimo, da je naša samopodoba nižja v primerjavi s preteklimi generacijami.

Predlogi rešitev:

- Starše je treba opolnomočiti z veščinami in znanji, ki bi pomagale njihovim otrokom pri grajenju samopodobe (npr. preko delavnic, izobraževanj...).
- Na šolah naj se izvajajo različne delavnice (usposabljanja) s področja samopodobe in iskanja pozitivnih lastnosti posameznikov na inovativen način, ki je blizu mladim. Mladi bi sokreirali delavnice in sodelovali z učitelji, ravnatelji in starši.
- Oblikovanje skupine za samopomoč na FB ali pa aktivno sodelovanje pri npr. TOM telefonu, saj smo mnenja, da bi nasvete vrstnikov lahko bolj upoštevali kot nasvete odraslih svetovalcev. Ali pa da bi vključili tudi nasvete znanih osebnosti. S tem bi spoznali, da so imeli tudi znani ljudje težave in da jih imajo tudi danes.
- Otroški parlament bi lahko postal zelo primeren projekt oz. dejavnost, preko katere bi lahko razvijali in krepili samopodobo mladostnika. Menimo, da bi ga morale (obvezno) izvajati vse šole po Slovenji in da bi tako postal dostopen vsem učencem.
- Hkrati pa smo izrazili mnenje, da ne opažamo nobenih premikov, ki bi jih naredil otroški parlament in da pogrešamo konkretne rešitve, odgovore in spremembe, ki bi jih sprožili prav mladi preko otroškega parlamenta.

Na koncu plenarnega zasedanja smo razglasili temo 27. otroških parlamentov, ki se bodo pričeli z novim šolskim letom 2016/2017. Izmed sedmih predlaganih tem, je največ glasov prejela tema OTROCI IN NAČRTOVANJE PRIHODNOSTI.

Zahvalili smo se Državnemu zboru RS in poslanskim skupinam, da smo lahko zasedali v njihovih prostorih in da so nam omogočili brezplačno kosilo v njihovih restavraciji. Zahvalili smo se tudi vsem, ki omogočajo delovanje otroških parlamentov (mentorjem, regijskim koordinatorjem, Zvezi prijateljev mladine Slovenije) ter vsem, ki so prispevali gradivo za naše zasedanje: Zvezi prijateljev mladine Slovenije, Državnemu zboru RS, Varuhu človekovih pravic RS, Informacijskemu pooblaščenču, Slovenski fundaciji za UNICEF, Arnesu, Centru za varnejši internet in projektu SAFE.SI, Logout-u in Mladinskemu svetu Slovenije.

Maj – junij 2016